

Kodukant Läänemaa LEADER elukeskkonna arendamise meetme infotund

Maarja Pikkmets
Liis Moor
16.10.2025

**Kaasrahastanud
Euroopa Liit**

Mis on teemaks?

- Meetme eesmärgid
- Toetatavad tegevusvaldkonnad
- Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud
- Nõuded taotlejale ja taotlusele
- Nõuded projekti elluviimisele
- Maksetaotluse esitamine
- Toetuse saaja kohustused
- Hindamiskriteeriumid

Kodukant Läänemaa VISIOON AASTAKS 2029

Aastal 2029 on Kodukant Läänemaa tegevuspiirkond mitmekülgne ja innovaatiline ettevõtlus- ja külastuskeskkond, kus kasutatakse säästvalt ja targalt kohalikke ressursse ja pärandit ning luuakse väärt töökohti elanikkonnale.

Siinne elukeskkond pakub võimalusi erinevateks elustiilideks, on turvaline ning vastab eri vanusegruppide vajadustele. Kvaliteetne avalik ruum toetab vaimse ja füüsilise tervise hoidmist ja enesearengut.

Piirkonnas elavad rahulolevad ja teotahtelised inimesed ning pulbitseb aastaringne elu. Siinsed kogukonnad on aktiivsed ning tugeva identiteediga. Tegevuspiirkond on tuntud ja eristuva kuvandiga.

MEEDE 2

ELUKESKKONNA ARENDAMINE

EESMÄRGID

1.1: Piirkonnas on loodud kvaliteetne, atraktiivne, erinevate huvirühmadega arvestav avalik ruum.

1.2: Elu toetavad teenused on aastaringselt kättesaadavad kõigis piirkondades ja kõigile eagruppidele.

1.3: Piirkonna eripära on hoitud ja arendatud ning piirkond on tuntud üle Eesti ja piiriülevalt.

HORISONTAALSED EESMÄRGID

- keskkonna- ja kliimasõbralike lahenduste rakendamine;
- innovaatiliste lahenduste rakendamine;
- koostöövõrgustike loomine ja arendamine;
- noorte aktiivsuse tõstmine.

HORISONTAALSED EESMÄRGID - näited

KESKKONNA- JA KLIIMASÕBRALIKE LAHENDUSTE RAKENDAMINE

- 👍 Korduvkasutatavate nõude kasutamine avalikel üritustel
- 👎 Küttesüsteemi välja vahetamine, küttekulude vähendamiseks.

INNOVAATILISTE LAHENDUSTE RAKENDAMINE

- 👍 .Isikutuvastusega ligipääsu loomine külakeskusele koos videovalve süsteemiga.
- 👎 Päikesepaneelide paigaldamine – kuigi tegu on positiivse sammuga keskkonna suunal, ei kvalifitseeru see iseenesest innovaatilise lahendusena, kuna tegemist on laialdaselt levinud tehnoloogiaga.

KOOSTÖÖVÕRGUSTIKE LOOMINE JA ARENDAMINE

- 👍 Valla külaseltside arendamine läbi koolituste, õppekülastuste ja ühistegevuste.
- 👎 Külaselts renoveerib oma seltsimaja, et korraldada seal kohalikele elanikele kultuuriüritusi ja koolitusi ning toetada elanike ja ettevõtjate vahelist koostööd.

NOORTE AKTIIVSUSE TÕSTMINE

- 👍 MTÜ korraldab noortele mõeldud osalusprogrammi, kus noored saavad ise algatada kogukonnategevusi. Projekti käigus saavad nad koolitust meeskonnatöös, projektijuhtimises ja kommunikatsioonis. / Taotleja on kuni 30-aastane.
- 👎 Külaselts korraldab noortele mõeldud kontserdi või spordipäeva, kus noored on peamiselt osalejad või pealtvaatajad, mitte korraldajad ega kaasloojad. Kõik otsused ja korraldus tehakse täiskasvanute poolt.

TOETATAVAD TEGEVUSVALDKONNAD

- **avaliku ruumi** parendamine;
- küla- ja seltsimajade **isemajandamisvõimekuse** tõstmine;
- piirkonna elanikele oluliste **teenuste**, sh. kogukonnateenuste arendamine;
- **elukeskkonna turvalisuse**, sh. kriisidega valmisoleku suurendamine;
- **noorte aktiivsuse** tõstmine;
- **loodus- ja kultuuripärandi** säilitamine, arendamine ja esitlemine;
- **mainekujundusprojektide** tegemine.

MITTETOETATAVAD TEGEVUSVALDKONNAD

- kalandusega seotud tegevused (Läänemaa Rannakalanduse Seltsi poolt toetatavad tegevused);
- KOV ülesannete asendamiseks tehtavad tegevused v.a tegevused, mis lisavad uuenduslikku väärtust või elemente.

Abikõlblikud kulud:

- **investeeringud materiaalsesse või immateriaalsesse varasse** (taristusse, hoonetesse, seadmetesse, tarkvarasse jne), sh taastuvenergia lahendustesse taotleja enda tarbeks;
- **investeeringuga otseselt seotud tööde ja teenuste kulud**, mis moodustavad kuni 15% investeeringu maksumusest, sh:
 - ehitamisega seotud ettevalmistavate tööde kulud, sh keskkonnamõju hindamise, energiaauditi, teostatavusuuringu, projekteerimistöö ning projekteerimiseks vajaliku ehitusgeoloogilise ja geodeetilise uurimistöö kulud; omanikujärelevalve ja muinsuskaitsejärelvalve kulud;
 - koolituskulud;
 - turundustegevuse, sh turu-uuringu läbiviimise kulud;
- ühistegevuse raames elluviidavate **mitteinvesteeringute**, sh koolitustegevuse, turunduse, sündmuste korraldamise, ja projektijuhtimise kulud;
- ühistegevusega otseselt seotud investeeringud materiaalsesse või immateriaalsesse varasse, mis moodustavad kuni 15% ühistegevuse maksumusest.

Mitteabikõlblikud kulud:

- projektijuhtimise kulud, v.a ühistegevuse puhul kuni 50% ühistegevuse maksumusest;
- ühistegevuse raames tehtavad püsikulu tüüpi kulud (näiteks kontoriruumi rent ja kommunaalkulud);
- kinnistu ostmise kulud;
- taastuvenergia, sh. päikese-, tuule- ja hüdroenergia kasutuselevõtmise kulud eraldiseisva ettevõtlusena tulu teenimise eesmärgil;
- kõik muud LEADER määrusest tulenevad mitteabikõlblikud kulud.

TOETUSMÄÄR

- 15% kuni 90%
- ettevõtlusele suunatud projektide puhul maksimaalselt 60%
- kogukonnateenuse puhul maksimaalselt 90%
- väikelaeva, maastiku- ja mootorsõiduki, välja arvatud liikurmasina soetamisel maksimaalselt 30%

TOETUSSUMMA

- 5 000€ kuni 80 000€, suurprojektidel 160 000€

NÕUDED TAOTLEJALE

- KKLM tegevuspiirkonnas tegutsev mittetulundusühing, sihtasutus, KOV;
- registreeritud vähemalt 12 kuud enne taotlemist;
- eelnevate KKLM LEADER projektide vähemalt esimene maksetaotlus on esitatud.

KÕIKI TÜÜPI PROJEKTIDE PUHUL NÕUTAVAD DOKUMENDID

- taotlemisele eelneva majandusaasta aruanne;
- taotleja juhtimis- ja järelevalveorganitesse kuuluvate isikute nimekiri, kui see ei ole äriregistrist kättesaadav;
- hinnapakumised ja hinnapäringud;
- kulude-tulude prognoos (v.a. KOV).

EHITUSTEgevuse PUHUL nõUTAVAD LISADOKUMENDID

- kohaliku omavalitsuse poolt väljastatud ehitustegevuse tingimused;
- ehituse hinnapakkumised PRIA vormil;
- ehitamise korral väljavõtte ehitusprojekti joonistest koos ehitusprojekti seletuskirjaga, kui need on nõutavad ehitusseadustiku kohaselt;
- ehitise ja/või maa kasutusõigust tõendavad dokumendid, v.a juhul, kui hoone on taotleja omandis.

SEADME SOETAMISE KORRAL NÕUTAVAD LISADOKUMENDID

- ehitise kasutusõigust tõendavad dokumendid kui seade paigaldatakse või kasutatakse ehitises, v.a juhul, kui hoone on taotleja omandis;
- kasutatud seadme soetamise korral tuleb esitada:
 1. hinnapakkuja kinnituskiri, et seadme soetamiseks ei ole varem saadud toetust riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega abi;
 2. hinnapakkuja kinnituskiri, et seadme eeldatav kasutusiga kestab vähemalt sihipärase kasutamise perioodi lõpuni;
 3. hinnapakumised, mis tõendavad, et seadme hind on madalam uue samaväärse seadme hinnast.

ÜHISTEGEVUSE PUHUL NÕUTAVAD LISADOKUMENDID

Ühistegevuse tegevuskava, mis sisaldab:

- ühistegevuses osaleva(te) partneri(te) andmeid ning osalevate poolte üksikasjalikku ülesannete kirjeldust;
- ühistegevuse ning selle eesmärgi ja tulemuse kirjeldust, sealhulgas laiemat mõju tegevuspiirkonnale;
- olukorra kirjeldust, mille lahendamisele on ühistegevus suunatud.

SUURPROJEKTI PUHUL NÕUTAVAD LISADOKUMENDID

- taotleja poolt allkirjastatud projekti ankeet, mis kirjeldab projekti eesmärki, tegevusi ja eelarvet;
- MTÜ Kodukant Läänemaa üldkoosoleku otsus suurprojekti taotlusvooru esitamise lubamise kohta.

KOGUKONNATEENUSE PUHUL NÕUTAVAD LISADOKUMENDID

- taotleja poolt allkirjastatud projekti ankeet, mis kirjeldab projekti eesmärki, tegevusi ja eelarvet;
- MTÜ Kodukant Läänemaa üldkoosoleku otsus kogukonnateenuse projekti taotlusvooru esitamise lubamise kohta.

NÕUDED HINNAPAKKUMISTELE JA HINNAPÄRINGUTELE

- kulurea KM-ta maksumus > 5 000 eurot, 3 võrreldavat hinnapakkumust + hinnapäring;
- kulurea KM-ta maksumus > 1 000 eurot, vähemalt 1 hinnapakkumus;
- projektitoetuse taotleja võib küsida alla kolme hinnapakkumuse, kui kolme hinnapakkumust küsida ei ole objektiivselt võimalik;
- hinnapakkumust ei tohi küsida endaga seotud isikutelt (va ühistegevusega seotud projektijuhtimine).
- hinnapakkujad ei tohi olla omavahel seotud;
- hinnapakkumused peab võtma asjakohastelt hinnapakkujatelt. Hinnapakkuja on asjakohane, kui ta tegutseb valdkonnas, mille tooteid/teenuseid ta pakub.

HINNAPAKKUMUS SISALDAB:

- projektitoetuse taotleja nime
- **hinnapakkuja nime, registrikoodi ja kontaktandmeid**
- **hinnapakumuse väljastamise kuupäeva**
- **töö, teenuse või vara üksikasjalikku kirjeldust ning käibemaksuta ja käibemaksuga maksumust.**

Hinnapakumuseks loetakse ka muud dokumenti, millest peavad selguma nimetatud andmed, välja arvatud taotleja nimi, hinnapakkuja registrikood ja töö, teenuse või vara käibemaksuta maksumus. (vt eeltoodud nimekirjast – nõutud andmed märgitud rasvaselt).

HINNAPÄRING:

- kirjeldab täpselt ostetavat tööd, teenust või vara:
- tehnilised tingimused, millele peab vastama (mitte konkreetne toode või mudel);
- arvandmed (kogused, mõõtühikud).

TAOTLUSE ESITAMINE

- Tutvu [PRIA juhendiga](#) taotluse täitmiseks
- Taotluse esitamise meelespea KKLM kodulehel: <https://kklm.ee/taotluse-esitamine/>

KORDUMA KIPPUVAD PROBLEEMID:

- projekti üldeesmärgi ja tegevuste eesmärkide sõnastamine;
- vahetulemuste märkimine;
- maksetaotlusega esitatavad tõendusdokumendid.

Tegevuse elluviimise kohta esitatavad tõendusdokumendid

Üleandmise-vastuvõtmise akt:	☒
Fotod:	☒
Sõiduki registreerimistunnistus:	☐
Info lisandunud töökohta:	☐
Tegevusluba või majandustegevusteade:	☐
Foto(d) tähistusest:	☒
Foto seerianumbrist:	☒
TÕR väljavõte:	☐
Muu:	☐

Kui valisite tõendusdokumendiks liigi "muu", palun kirjeldage:

SÕNASTAMISE NÄITED

Projekti nimi: Vahu küla madalseiklusraja ning vabaõhu jõusaali rajamine

Üldeesmärk:

- ✘ Küla madalseiklusraja ning vabaõhu jõusaali rajamine
- ✘ Külas on palju inimesi, kes tahaksid väljas liikuda ja sportida, aga selleks ei ole võimalusi. Sellepärast soetame 4 välitrenažööri ja 8 rajaga madalseiklusraja.
- ✘ Küla vabaõhu jõusaali ja madalseiklusrada külastab igakuiselt 100 inimest.
- ✔ Küla spordiväljaku arendamine ja vabaõhu liikumisvõimaluste täiendamine.

Projekti nimi: Arukad kogukonnad

Üldeesmärk:

- ✘ Kolme aasta jooksul korraldatakse 9 teemapäeva, igal teemapäeval osaleb igast tegevusrühmast vähemalt 10 inimest. Lisaks korraldatakse õppereis Lätti, mis toimub 26.-29.03.2025.
- ✘ Kogukondadele suunatud projekti elluviimine koostöös Põhja-Harju Koostöökogu ja Neja Valla Koguga.
- ✔ Kogukondade jätkusuutliku arengu edendamine läbi arukate külade võrgustiku tugevdamise, kogukonna eestvedajate teadlikkuse tõstmise ja parimate praktikate jagamise.

SÕNASTAMISE NÄITED

Vahetulemus

Nimetus: Madalseiklusrada

Kirjeldus/mõõdikud:

- ✘ Rajatakse madalseiklusrada.
- ✔ Madalseiklusrada on rajatud vastavalt projektile.

Tegevuse objekti üldandmed

Tegevuse nimi: Robotniiduki soetamine

Tegevuse eesmärk:

- ✔ Robotniiduki soetamise eesmärk on vähendada külaseltsi jooksvaid kulusid, sealjuures hoides tõstmata vabatahtlikke kogukonnaliikmete koormust ning võimaldada külaplatsi korrashoid sõltumata teenusepakkujatest.

Objekti kirjeldus:

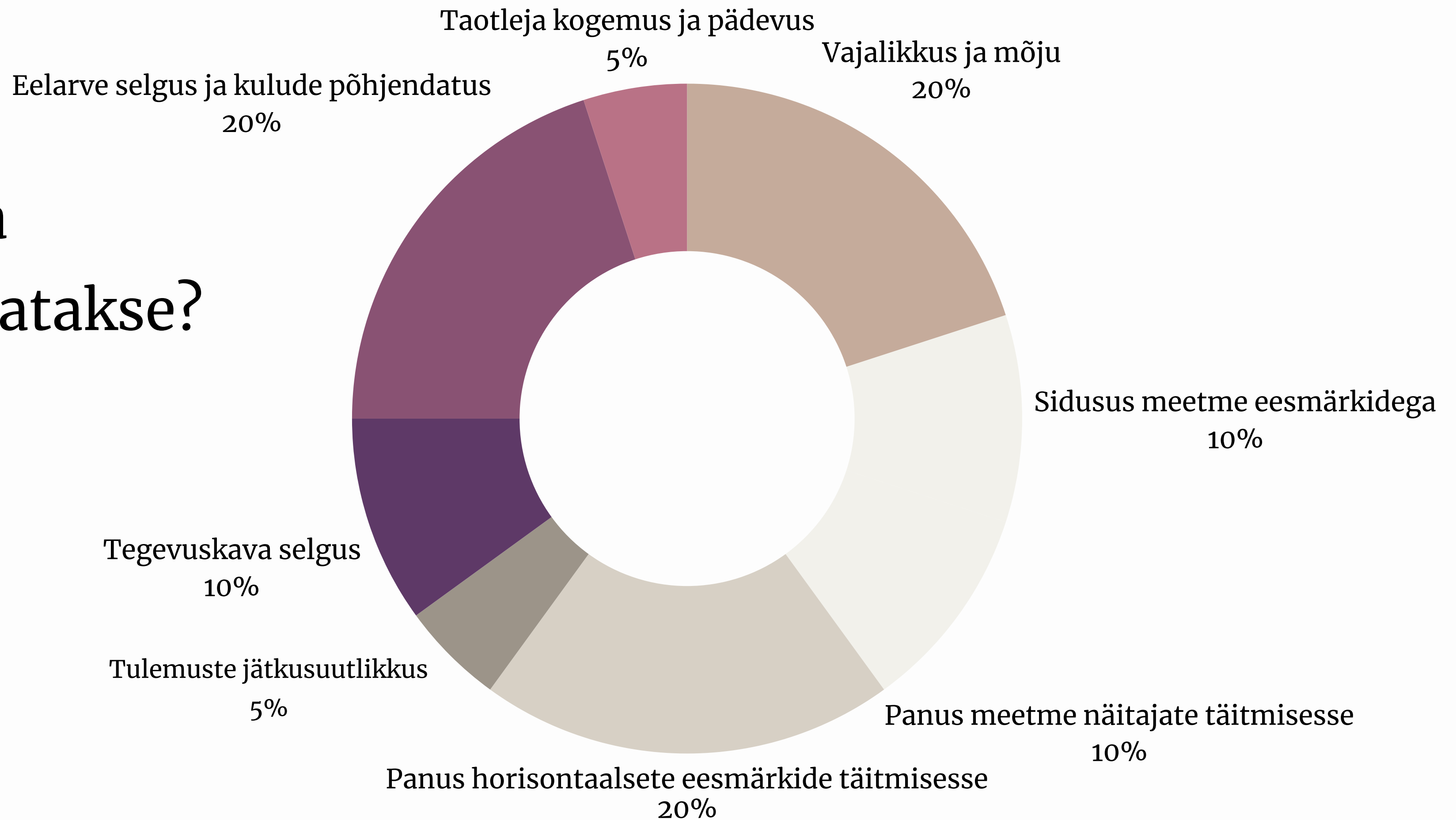
- ✔ Robotniiduk koos laadimisjaamaga, lõikelaiusega vähemalt 0,40–0,60 m (40–60 cm) või dual-disc lahendusvõimsusega; reguleeritav lõikekõrgus 20–80 mm; labade tüüp: väikesed terad. Aku nominaalne pinge 48–60 V, aku mahtuvus $\geq 2,5–8$ kWh.

EHITUSTEgevuse PUHUL

NB! Mitteabikõlblik on sellise ehitustegevuse kulu, mis ei võimalda selle elluviimise järel ehitist sihipäraselt kasutada.

TEGEVUS	ABIKÕLBLIKUD KULUD
Lihtsamad ehitustööd, mis ei vaja ehitusteatist ega ehitusluba (näiteks värvimine, tapeetimine)	Ehitusmaterjali kulu ilma ehitustegevuse kuluta (nn isehitamine) Ehitusalal tegutseva ettevõtja kulud (EMTAK)
Ehitustööd, mis vajavad ehitusteatist	Ehitusalal tegutseva ettevõtja kulud (EMTAK)
Ehitustööd, mis vajavad ehitusluba	EhS § 25 kohase kvalifikatsiooniga ehitusalal tegutseva ettevõtja kulud (MTR)

Mida hinnatakse?

TEGEVUSE ALUSTAMINE

- kulutused on abikõlblikud alates enne projektitaotluse esitamisele järgnevast päevast, v.a ettevalmistav töö (mitte enne 1. jaanuari 2023).

PROJEKTI TÄHTAJAD

- tegevustega tuleb alustada 9 kuu jooksul al PRIA rahuldamisotsusest;
- projekt tuleb viia ellu 2 aasta jooksul PRIA rahuldamisotsusest.

TEAVITAMISNÕUDED

- märgistada toetatav objekt (tahvel/stend/plakat) nähtaval kohal, kui toetus ületab 10 000 eurot;
- kasutada EL embleemi ja teksti „Rahastanud/Kaasrahastanud Euroopa Liit“ teabematerjalides ja veebis;
- füüsilisest isikust toetuse saaja tagab asjakohase teabe nähtavuse (plakat, stend, veeb);
- teavitus peab olema avalik alates tööde alustamisest.

MAKSETAOTLUSE ESITAMINE

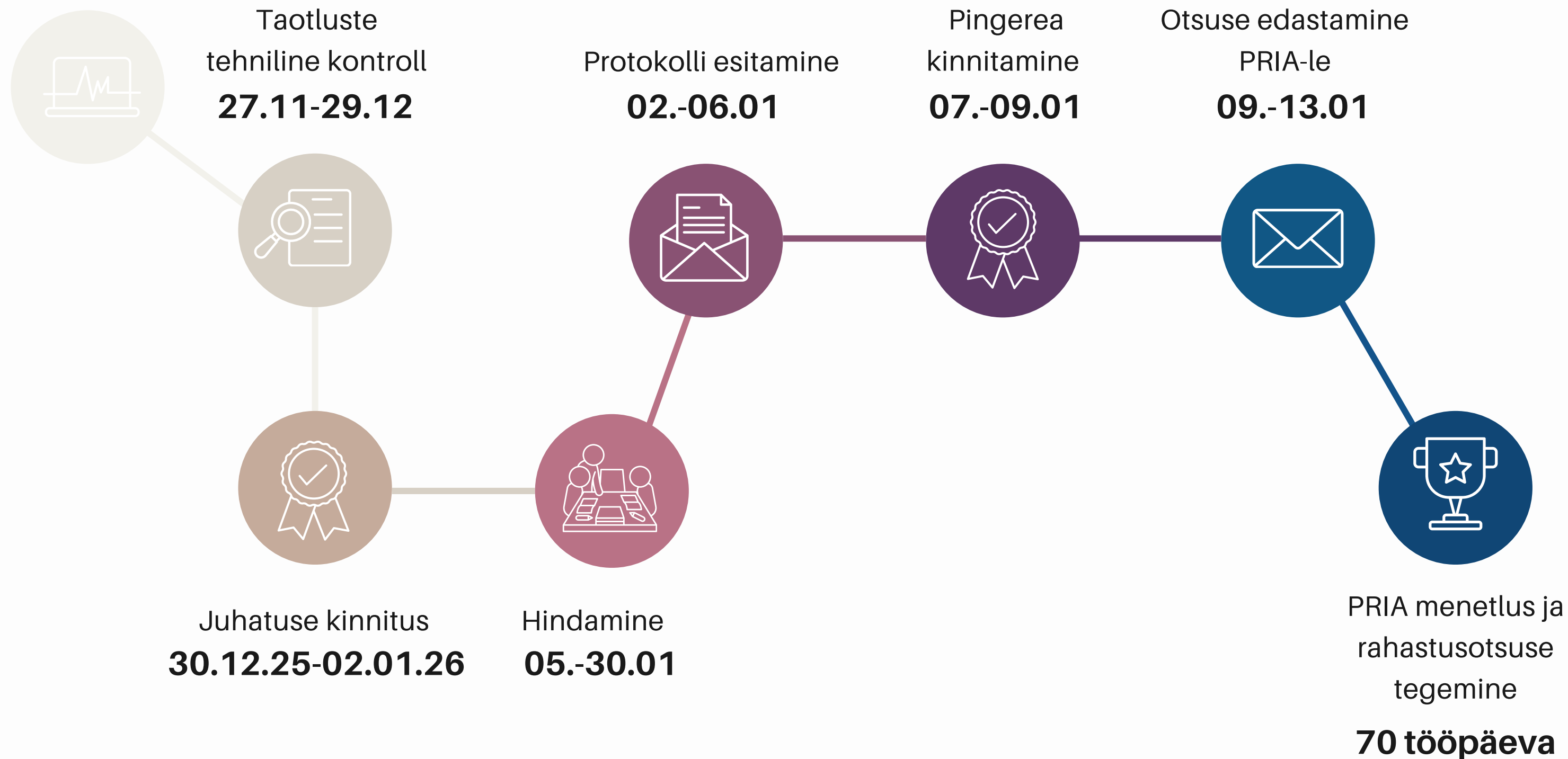
- maksetaotluse esitamine e-PRIA keskkonnas;
- maksetaotlust saab esitada projekti taotluses toodud etappide kaupa. Ühe-etapilise projekti puhul saab esitada ainult ühe maksetaotluse;
- maksetaotlus sisaldab elluviidud tegevuse tulemuse kirjeldust ja tõendusdokumenti;
- maksetaotluse esitamisel peavad olema saavutatud tegevuse eesmärgid;
- maksetaotlus tuleb esitada kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest;
- toetus makstakse välja kindlasummalise maksena PRIA poolt heakskiidetud eelarveprojekti alusel;
- PRIA kontrollib maksetaotlusega esitatud aruande ja dokumentide nõuetekohasust ning teeb toetuse maksmise otsuse 40 tööpäeva jooksul.

TOETUSE SAAJA KOHUSTUB

- säilitama ja kasutama projektitoetuse abil ehitatud, renoveeritud või soetatud vara sihtotstarbeliselt;
- võimaldama auditi, järelvalve ja muid toetuse saamisega seotud kontrollide läbiviimist;
- esitama MTÜ Kodukant Läänemaa või PRIA nõudmisel projektitoetuse kasutamise seotud seireandmeid;
- täitma toetusega seotud teavitamisnõudeid.

Sihipärase kasutamise periood on **vähemalt viis aastat** arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest, kui taotleja ei ole ettevõtja.

KKLM taotluste
vastuvõtt
13.-26.11.2025

PANE TÄHELE!

Juhul, kui tegevusrühm või PRIA teeb taotluse kohta järelepärimise:

- vasta etteantud aja jooksul;
- muuda taotluses ainult neid asju, mille kohta on küsitud;
- taotluse muutmine toimub e-PRIAs läbi muudatustaotluse;
- taotluse tagasivõtmisega e-PRIAs võetakse tagasi kogu taotlus (uuesti esitada ei saa).

VALMISTU AEGSALT!

Taotluse aluseks on:

[Kodukant Läänemaa strateegia aastateks 2023–2027+ ja LEADER määrus](#)

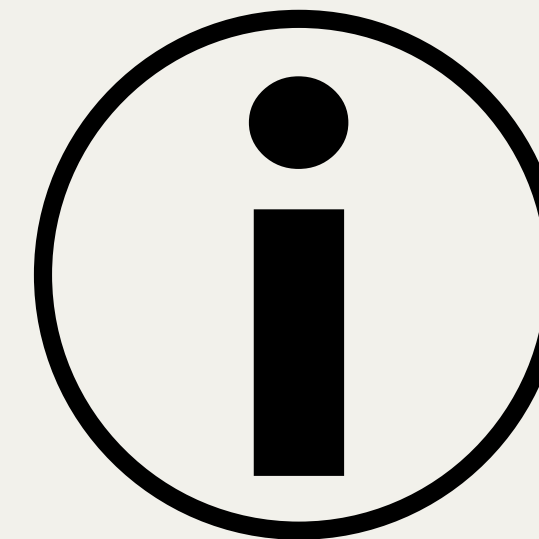
Tule konsultatsioonile!

 +372 56 907 685

 maarja.pikk mets@kk lm.ee

 Karja 27, Haapsalu

 www.kk lm.ee

AVATUD KONTOR:

nõustamispäev

19. november

kl 10-16